

VEREJNÁ PREVENTÍVNA REŠTRUKTURALIZÁCIA AKO SANAČNÝ PROCES PODNIKATEĽA V KOMPARÁCII S ČESKOU PRÁVNOU ÚPRAVOU

PUBLIC PREVENTIVE RESTRUCTURING AS AN ENTITY'S REHABILITATION PROCESS IN COMPARISON WITH THE CZECH LEGISLATION

*Kateřina Hrabánková*¹

<https://doi.org/10.33542/SIC2024-2-04>

ABSTRAKT

Meritom článku je analýza právnej úpravy preventívnej reštrukturalizácie ako ozdravného (sanačného) procesu oživenia podnikateľskej činnosti dlžníka, ktorý sa dostal do nepriaznivého ekonomického stavu hroziaceho úpadku. Zamerali sme sa na viaceré oblasti, akými sú koncipovanie tzv. verejného plánu, možnosti ochrany dlžníka, zabezpečenie pokračovania v prevádzke podniku skrz krízové financovanie a ďalšie. Proces verejnej preventívnej reštrukturalizácie sme následne komparovali s legislatívou vybraného štátu, Českou republikou. Uvedený štát sme si vybrali z toho dôvodu, že inštitút preventívnej reštrukturalizácie bol do českého právneho poriadku inkorporovaný len v nedávnej dobe.²

ABSTRACT

The aim of the paper is to analyse the legal regulation of preventive restructuring as a recovery (rehabilitation) process of reviving the business activity of a debtor who has fallen into an unfavourable economic state of imminent bankruptcy. We have focused on several areas such as the design of the so-called public plan, the possibilities of protecting the debtor, ensuring the continuation of the company's operations through crisis financing and others. We then compared the public preventive restructuring process with the legislation of the selected country, the Czech Republic. We have chosen this country because the institute of preventive restructuring has only recently been incorporated into the Czech legal system.

I. ÚVOD

Členské štáty Európskej únie sa v poslednom čase zameriavajú na modernizáciu vnútroštátnych právnych predpisov³ s akcentom na záchranu podnikov, pričom čoraz viac sústreďujú svoju pozornosť na preventívne reštrukturalizačné procesy sledujúce sanáciu ekonomicky životaschopných obchodných spoločností vo finančných ťažkostiach.⁴

¹ Mgr., Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Slovenská republika
Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Law, Slovak Republic.

² Článok bol spracovaný v rámci riešenia projektu APVV-23-0331 Integrácia únie kapitálových trhov: zmena korporáčného financovania a záchrana obchodných spoločností vo finančných ťažkostiach a projektu VEGA č. 1/0259/22 Nové prístupy k riešeniu finančných ťažkostí podnikateľa.

³ Pozn. Z ďalších modernizácií napr. speňažovanie majetku pre-pack postupmi prvýkrát predstaveným v Návrhu Smernice Európskeho parlamentu a Rady o harmonizácii niektorých aspektov insolvenčného práva predstavený v roku 2022. Bližšie pozri napr. CUKEROVÁ, D., DOLNÝ, J. *O pre-pack postupoch v konkurznom práve: ďalšia harmonizácia na obzore?* In: Neštandardné legislatívne zásahy štátu v neštandardných situáciách: Pocta profesorovi Milanovi Ďuricovi. Banská Bystrica : Belianum, 2023, s. 123-142 alebo ADAMUS, R. *Liquidation of the bankruptcy estate in Poland.* In: Bratislava Law Review. 2020, roč. 4, č. 1, s. 115-130.

⁴ BALP, G. *Early warning tools at the crossroads of insolvency law and company law.* In: Bocconi Legal Studies Research Paper No. 3010300 [online]. 2019, č. 2. [cit. 2024-07-28]. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.1515/gj-2018-0037>, s. 1.

Preventívna reštrukturalizácia, či už verejná alebo neverejná, predstavuje jeden zo spôsobov ozdravenia podnikateľskej činnosti podnikateľa, ktorý sa nachádza v nepriaznivej ekonomickej situácii tzv. hroziaceho úpadku. Pôvod jej zakotvenia spočíva v európskom legislatívnom akte, konkrétne v Smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132⁵ (Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii) (ďalej len „Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii“).

Implementáciou uvedenej smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky došlo k výraznej modifikácii prostredia konkurzného konania, podľa nášho názoru, v pozitívnom slova zmysle. Bol doň vnesený nový sanačný proces. Samotná Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii vníma preventívnu reštrukturalizáciu ako právny nástroj, ktorý má zabezpečiť predídanie úpadku obchodných spoločností, ktoré sa síce dostali do finančnej diskonformity, avšak majú potenciál životaschopnosti.⁶ Účelom je predídanie vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka (právnickej osoby). Dôvodová správa predpokladá pozitívny dopad tohto procesu na postavenie veriteľov a možnosti domoženia sa ich oprávnených nárokov – je tu predpoklad vyššieho uspokojenia ich pohľadávok, než akoby tomu bolo v prípade konkurzu.⁷

Podstatou preventívnej reštrukturalizácie je riešiť stav hroziaceho úpadku⁸ dlžníka vypracovaním ozdravného plánu, v rámci ktorého dochádza k modifikácii dlhov dlžníka po predchádzajúcej dohode s veriteľmi. Verejná preventívna reštrukturalizácia je súdnym konaním a jednou z foriem preventívnej reštrukturalizácie – preventívnu reštrukturalizáciu diferencujeme na verejnú a neverejnú. Od neverejnej preventívnej reštrukturalizácie sa verejná preventívna reštrukturalizácia odlišuje vo viacerých aspektoch. Prvým zásadným rozdielom je vymedzenie veriteľov, s ktorými môže dlžník „vyjednávať“. Zatiaľ čo v prípade verejnej preventívnej reštrukturalizácie nie je škála veriteľov nijako obmedzená, neverejný sanačný proces môže prebehnúť len s tými veriteľmi, ktorí podliehajú dohľadu Národnej banky Slovenska (príp. obdobnej zahraničnej inštitúcii).⁹ Okrem uvedeného sa odlišnosti sa prejavujú v zásade naprieč celým procesom, príkladom v:

- (i) začatí konania – neverejná preventívna reštrukturalizácia nepredpokladá iniciovanie konania podaním návrhu na súd (súdu sa začatie konania len oznamuje, aj to len za predpokladu, že s tým veriteľa súhlasia); verejná preventívna reštrukturalizácia sa začína práve podaním návrhu na súd, pričom podmienkou ďalšieho priebehu sanačného konania je rozhodnutie súdu o povolení verejnej preventívnej reštrukturalizácie;

⁵ „(...)uvedenou smernicou nedochádza k harmonizácii formálneho procesu reštrukturalizácie (u nás upravenej v zákone o konkurze a reštrukturalizácii), ale k vytvoreniu nových rámcov neformálnej preventívnej reštrukturalizácie, ktorá je síce v niektorých bodoch podobná súčasnej právnej úprave, avšak pre jej praktické využitie je kladený dôraz na väčšiu neformálnu dohodu veriteľov.“ (DOLNÝ, J. *Nový spôsob riešenia reštrukturalizácie z pohľadu smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii*. In: *Justičná Revue* [online]. 2021, roč. 73, č. 2. [cit. 2024-06-03]. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/justicna-revue/novy-sposob-riesenia-restrukturalizacie-z-pohladu-smernice-o-restrukturalizacii-a-insolvencii.m-2360.html>, s. 218-231).

⁶ HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. *Hranice využiteľnosti preventívnej reštrukturalizácie a insolvenčnej governance – český a slovenský pohľad*. In: *Právni rozhledy*. 2022, roč. 30, č. 1, s. 1.

⁷ Dôvodová správa k zákonu č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁸ Hroziaci úpadok je vyhodnocovaný na základe predpokladu schopnosti obchodnej spoločnosti plniť splatné záväzky, pokiaľ by v nasledujúcom období, limitovanom dvanástimi kalendárnymi mesiacmi, nenastala v jej podnikateľskom správaní žiadna vážnejšia zmena (bližšie pozri HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. *Hranice využiteľnosti preventívnej reštrukturalizácie a insolvenčnej governance – český a slovenský pohľad*. In: *Právni rozhledy*. 2022, roč. 30, č. 1, s. 3). Od účinnosti zákona č. 111/2022 o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov došlo k zásadnej zmene v ponímaní hroziaceho úpadku – koncepcia hrozby úpadku už nie je naviazaná na tzv. súvahový test (bližšie pozri DOLNÝ, J. *Testovanie úpadku a hroziaceho úpadku dlžníka z pohľadu slovenského právneho poriadku*. In: *STUDIA IURIDICA Cassoviensia* [online]. 2023, roč. 11, č. 2. [cit. 2024-04-02]. Dostupné online: https://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/112023-2/01_dolny.pdf, s. 4-5).

⁹ § 50 ZoRHÚ.

- (ii) aplikačných podmienkach – zákonodarca pre povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie taxatívne vymenúva viaceré podmienky, ktoré musia byť splnené¹⁰; pri neverejnej preventívnej reštrukturalizácii postačuje, aby voči dlžníkovi nepôsobili účinky vyhlásenia konkurzu alebo začatia reštrukturalizácie¹¹;
- (iii) postavení súdu – intervencia súdneho orgánu je v prípade neverejnej preventívnej reštrukturalizácie oslabená, súd tu do sanačného procesu nevstupuje v takej miere ako v prípade verejnej preventívnej reštrukturalizácie;
- (iv) povahe konania – verejná preventívna reštrukturalizácia ako konanie súdne; neverejná preventívna reštrukturalizácia ako konanie založené predovšetkým na dohode dlžníka s veriteľmi; a
- (v) iné.¹²

Cieľom príspevku je analýza, zhodnotenie, ale aj komparácia vybraných inštitútov verejnej preventívnej reštrukturalizácie obsiahnutých v zákone č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoRHÚ“) ako kľúčového prameňa práva preventívnej reštrukturalizácie slovenského zákonodarstva a v zákone č. 284/2023 Sb. o preventívnej reštrukturalizácii (ďalej len „ZoPR“) ako kľúčového prameňa práva českého zákonodarstva. Príspevok v nasledujúcej časti upriamuje pozornosť na analýzu vybraných právnych inštitútov obsiahnutých v ZoRHÚ spojenú s úvahami či hodnotením tejto právnej úpravy autorom. V ďalšej časti príspevku sa venujeme právnej úprave totožných (resp. obdobných) právnych inštitútov obsiahnutých v ZoPR. Táto časť je zároveň venovaná komparácii slovenskej a českej právnej úpravy a návrhom *de lege ferenda*.

Príspevok nadväzuje na doterajší výskum v tejto oblasti, ktorý sa zameriava najmä, no nie výlučne, na analýzu preventívnej reštrukturalizácie a jej praktické aspekty (čo sa týka českej literatúry).¹³ Slovenský vedecký výskum sa sústreďuje skôr na vybrané parciálne otázky preventívnej reštrukturalizácie. Pozornosť komparácii právnej úpravy preventívnej reštrukturalizácie v podmienkach slovenského a komparatívne českého zákonodarstva venuje vo svojom príspevku s názvom „*O ingerencii verejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii*“ Cukerová.¹⁴ Porovnanie tiež ponúka Havel a Žitňanská – „*Hranice využitelnosti preventivní restrukturalizace a insolvency governance – český a slovenský pohled*.“¹⁵ Komparácia vybraných inštitútov verejnej preventívnej reštrukturalizácie spolu s formuláciami *de lege ferenda*, ktorému sa autorka v príspevku venuje preto predstavuje rozšírenie a nadviazanie na doterajší vedecký výskum v tejto oblasti.

Pri písaní tohto príspevku sme využil viaceré vedecké metódy, a to najmä metódu analýzy a komparácie, ale aj metódu analógie, indukcie či dedukcie.

¹⁰ Ide príkladom o podmienku hroziaceho úpadku, podmienku životaschopnosti podniku, podmienku zápisu dlžníka v registri partnerov verejného sektora a ďalšie. Bližšie pozri § 10 ZoRHÚ.

¹¹ § 50 ZoRHÚ

¹² CUKEROVÁ, D. *O ingerencii verejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii*. In: *Zásahy verejnej moci do podnikania a obchodovania*: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi. Košice : Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach, 2022, s. 44-46

¹³ Bližšie pozri napr. SCHÖNFELD, J. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. Praha : C. H. Beck, 2021 alebo SCHÖNFELD, J. a kol. *Insolvenční praxe: Problémy a výzvy pro léta dvacátá*. Praha : C. H. Beck, 2020 alebo SCHÖNFELD, J. a kol. 2023: *Start preventivní restrukturalizace. Nová šance pro podnikatele, nebo velký problém pro věřitele?* Praha : C. H. Beck, 2023

¹⁴ CUKEROVÁ, D. *O ingerencii verejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii*. In: *Zásahy verejnej moci do podnikania a obchodovania*: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi. Košice : Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach, 2022, s. 41-51

¹⁵ HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. *Hranice využitelnosti preventivní restrukturalizace a insolvency governance – český a slovenský pohled*. In: *Právní rozhledy*. 2022, roč. 30, č. 1. ISSN 1210-6410, s. 1-6

II. VEREJNÁ PREVENTÍVNA REŠTRUKTURALIZÁCIA AKO OZDRAVNÝ PROCES RIEŠENIA HROZIACEHO ÚPADKU

1. Požiadavka včasnosti a obozretnosti

Keďže sa konanie o verejnej preventívnej reštrukturalizácii nezačína *ex offio*, a navyše neprichádza do úvahy ani veriteľský návrh, iniciovanie sanačného procesu je výlučne na samotnom dlžníkovi.¹⁶ Uvedené zakladá pomerne vysokú mieru zodpovednosti štatutárnych orgánov obchodných spoločností, ktorí, pokiaľ sa chcú vyhnúť „klasickej“ reštrukturalizácii či dokonca vyhláseniu konkurzu na majetok ich spoločnosti, musia byť natoľko obozretní, aby včas a náležite vyhodnotili,¹⁷ že obchodná spoločnosť nie je celkom ekonomicky vitálna.

Jednou z podmienok, ktorá sa vyžaduje pre úspešný proces verejnej preventívnej reštrukturalizácie je, vyplývajúc z vyššie uvedeného, včasné aktívne konanie obchodnej spoločnosti, resp. jej štatutárneho orgánu. Včasné aktívne konanie je potrebné vnímať ako konanie, ktorým je ešte objektívne možné predísť úpadku obchodnej spoločnosti a kedy je tu ešte priestor na rokovanie s veriteľmi.¹⁸ Potencionálne zakotvenie veriteľského návrhu na povolenie reštrukturalizácie, či osobitne verejnej preventívnej reštrukturalizácie, v porovnaní s veriteľským návrhom na vyhlásenie konkurzu by vyžadovalo vyššiu mieru súčinnosti dlžníka. V prípade reštrukturalizačného procesu by aj napriek prvotnému podnetu veriteľov bolo nevyhnutné dosiahnutie konsenzu veriteľov a dlžníka a samozrejme aj samotné iniciatívne konanie dlžníka, nakoľko len tak môže ozdravný proces naplniť svoj cieľ. Celý proces závisí a stojí na vôli obchodnej spoločnosti predčasne ozdraviť svoj podnikateľský stav. Pokiaľ by tu nebola vôľa dlžníka pristúpiť na sanačný proces, veritelia by sami nič nezmohli. Prípadná argumentácia prílišného zásahu do postavenia obchodnej spoločnosti v dôsledku zakotvenia veriteľského návrhu by podľa nášho názoru neobstála. Povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie je, po detailnom preskúmaní a vyhodnotení stavu dlžníka, v rukách súdu ako spravodlivého a nezávislého orgánu. Práve z dôvodu súdneho prieskumu a „končeného slova“ súdnej autority by špekulatívne jednanie veriteľov neobstálo, teda nemohli by ani *mala fide* ovplyvniť chod podnikateľskej činnosti obchodnej spoločnosti. Aj napriek tomu by s poukazom na nevyhnutnú participáciu dlžníka na sanačnom procese zakotvenie veriteľského návrhu na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie zrejme neobstálo.

Spomínanú náležitú obozretnosť štatutárneho orgánu, ktorý je povinný včas zachytiť stav hroziaceho úpadku, nevnímame ako nadmernú, či príliš zaťažujúcu. Štatutárny orgán by mal mať sám záujem na tom, aby bol schopný reflektovať aktuálnu situáciu obchodnej spoločnosti, ďalej aby bol schopný podnikateľské aktivity obchodnej spoločnosti korigovať a kontrolovať a v prípade nadmerného zadlžovania ďalšie konanie spoločnosti modifikovať.¹⁹

¹⁶ Preventívna reštrukturalizácia je dobrovoľným nástrojom, ktorý obchodná spoločnosť môže (fakultatívne) využiť. Bližšie pozri napr. ŽITŇANSKÁ, L. *Zodpovednosť členov štatutárneho orgánu pri hroziacom úpadku podľa smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii*. In: *Súkromné právo* [online]. 2020, č. 2. [cit. 2024-05-06]. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/zodpovednost-clenov-statutarneho-organu-pri-hroziacom-upadku-pod-la-smernice-o-restrukturalizacii-a-insolvencii.m-1980.html>.

¹⁷ Aplikáčná prax však ukazuje, že väčšina podnikateľov rieši nepriaznivú ekonomickú situáciu až v bode, kedy už spoločnosť nie je možné zachrániť. Bližšie pozri MAJERNÍČEK, O. *Zodpovednosť členov štatutárnych orgánov podľa smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii*. In: *Súkromné právo* [online]. 2021, č. 5. [cit. 2024-06-05]. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/zodpovednost-clenov-statutarnych-organov-podla-smernice-o-restrukturalizacii-a-insolvencii.m-2598.html>.

¹⁸ DURAČINSKÁ, J., MAŠUROVÁ, A. *Preventívne formy riešenia hroziaceho úpadku (transpozícia smernice (EÚ) 2019/1023 o reštrukturalizácii a insolvenčii z komparatívneho pohľadu)*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2023, s. 15.

¹⁹ HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. *Hranice využiteľnosti preventívnej reštrukturalizácie a insolvenčnej governance – český a slovenský pohľad*. In: *Právni rozhledy*. 2022, roč. 30, č. 1, s. 6.

V rámci Českej republiky napomáha štatutárnym orgánom pri sledovaní ekonomickej vitality obchodnej spoločnosti internetový portál vyvinutý Ministerstvom spravodlivosti Českej republiky „Finančné zdravie“, ktorý má obchodnej spoločnosti napomôcť vyhodnotiť jej ekonomický stav a včas prijať opatrenia odvracajúce finančné ťažkosti.²⁰

Pokiaľ teda dlžník vyhodnotí naplnenie podmienok zakladajúcich hroziaci úpadok, návrh na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie bude s vysokou pravdepodobnosťou opodstatnený a súd sanačný proces povolí. Už súčasťou samotného návrhu na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie je koncept plánu.²¹ Zákonodarca pre obsahové náležitosti konceptu plánu odkázal na ustanovenia pojednávajúce o reštrukturalizačnom pláne podľa § 36 ZoRHÚ – teda obsahovo sa má už samotný koncept plánu približovať finálnej verzii verejného reštrukturalizačného plánu (ďalej len „reštrukturalizačný plán“). Táto skutočnosť je odôvodnená účelom predchádzať právnej neistote a napätým vzťahom, ktoré vznikali v prípade reštrukturalizačného konania ako dôsledok toho, že od dlžníka sa na počiatku procesu nevyžadovala detailnejšia predstava o spôsobe riešenia úpadku.²² Je na mieste otázka, či uvedený prístup nie je príliš formalistický a či takýmito prísnymi požiadavkami – kedy má byť koncept plánu vyhotovený v podobe reštrukturalizačného plánu – zákonodarca neodrádza obchodné spoločnosti v tom zmysle, že sanačný proces sa rozhodnú neiniciovat' a uprednostnia podstúpenie rizika možného začatia konkurzného konania pred včasným uchopením finančných ťažkostí. Uvedené riziko si uvedomoval aj predkladateľ návrhu ZoRHÚ – dôvodová správa k zákonu č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov uvádza, že prísne nastavené požiadavky na obsahové náležitosti konceptu plánu sledujú zamedzenie negatívnym praktikám (právna neistota, napäté vzťahy), a to aj za cenu, že sa očakáva nižšia početnosť iniciovania verejných preventívnych reštrukturalizácií v porovnaní s reštrukturalizáciou (pred rokom 2015).²³ Prísnosť právnej úpravy vnímame v tom, že vyvodzuje dojem, že koncept plánu (ktorý je vyhotovovaný na začiatku sanačného procesu) má prakticky obsahovať náležitosti reštrukturalizačného plánu, ktorý je výsledkom sanačného procesu. Pochopiteľne, istá pôvodná predstava dlžníka, ktorou sa má riešiť hroziaci úpadok by už mala byť známa v úvode. Je však podľa nášho názoru pomerne náročné obsiahnuť všetky náležitosti plánu už na začiatku procesu. Tým sa vlastne od dlžníka vyžaduje, aby už pri podaní návrhu na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie bol istým spôsobom s veriteľmi na spôsobe a jednotlivých krokoch riešenia hroziaceho úpadku dohodnutý, pričom sanačný proces v podobe verejnej preventívnej reštrukturalizácie predstavuje už len formálne schválenie predchádzajúcej dohody. Vhodnejšie by, aj z dôvodu zamedzenia zmarenia sanačného konania, bolo ponechať priestor na dopĺňanie a zmenu konceptu plánu podľa požiadaviek veriteľov práve v procese po povolení verejnej preventívnej reštrukturalizácie, ktorá má byť jadrom „vyjednávania“ a finálnej dohody dlžníka a jeho veriteľov.

2. Ozdravný plán a účasť veriteľov

Na celom procese ozdravenia podnikateľskej činnosti sa súčinne podieľajú súd, správca, veritelia a samotný dlžník, ktorých spoločným zámerom je koncipovanie detailne rozpracovaného reštrukturalizačného plánu. Preto už v značne krátkom čase (maximálne dvadsať dní od povolenia verejnej preventívnej reštrukturalizácie) spoločne na tzv. informatívnej schôdzi prerokúvajú tieto subjekty koncept plánu zostavený dlžníkom. Meritom

²⁰ DELONG, A. *Preventivní restrukturalizace přichází. Přepíše pravidla hry mezi dlužníkem a věřiteli?* In: Právní prostor [online]. 2023. [cit. 2024-03-17]. Dostupné online: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/dlouho-ocekavany-zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabyt-ucinnosti-nabizi-podnikatelum-efektivni-nastroje-jak-zavcas-resit-sve-financi-potize-vyhnut-se-upadku>.

²¹ § 7 ods. 2 ZoRHÚ; GYARFAS, J. *Preventívna reštrukturalizácia a „klasická“ reštrukturalizácia: Kam skôr?* In: Lexforum [online]. 2023. [cit. 2023-12-07]. Dostupné online: <https://www.lexforum.sk/753>.

²² Dôvodová správa k zákonu č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²³ Ibidem.

informatívnej schôdze je oboznámenie veriteľov so skutočnosťou, že sa dlžník nachádza v stave hroziaceho úpadku, a zároveň predloženie konceptu plánu. Záujem veriteľov na rokovaní o podmienkach ozdravného procesu sa predpokladá, nakoľko je tu vidina vyjednávania ohľadne zapracovania ich pripomienok do reštrukturalizačného plánu, na ktorých trvajú, čím si môžu nepochybne zabezpečiť vyššie uspokojenie. Spomínaná nevyhnutnosť spolupráce veriteľov a dlžníka sa teda prejavuje už v počiatočnom štádiu verejnej preventívnej reštrukturalizácie, kedy je koncept plánu predložený veriteľom, ktorí majú možnosť ho dotvárať. Výsledkom je koncipovanie reštrukturalizačného plánu, ktorý je písomným zhmotnením dohody medzi veriteľmi a dlžníkom.

Zostavením reštrukturalizačného plánu sa vymedzia možnosti, spôsoby a jednotlivé postupy pokračovania v podnikateľskej činnosti dlžníka, ktorými sa dosiahne zotavenie obchodnej spoločnosti, jej vyvedenie z hroziaceho úpadku, a to vrátane špecifikácie budúceho toku finančných prostriedkov dlžníka, obmedzení v nakladaní s majetkom obchodnej spoločnosti, či náležité odôvodnenie očakávaného odvrátenia hroziaceho úpadku za predpokladu plnenia ozdravného plánu. Reštrukturalizačný plán následne podlieha schváleniu veriteľmi na schvaľovacej schôdzi.

3. Dočasná ochrana

Inštitút dočasnej ochrany hrá v prospech dlžníka – jeho účelom je prispieť k predídaniu úpadku. Podstatou je ochrana obchodnej spoločnosti v tom zmysle, aby, predovšetkým v dôsledku úkonov tretích osôb, nedošlo k zhoršeniu jeho postavenia. Ide v zásade o zákaz iniciovania akýchkoľvek súdnych, exekučných, konkurzných konaní, vrátane zákazu vypovedania zmlúv, odstúpenia od zmlúv, zákazu odopretia plnenia druhej zmluvnej strany a pod. Aj napriek tomuto pravidlu nájdeme v ZoRHÚ výnimky – zákonodarca taxatívnym výpočtom konaní, ktoré je možné iniciovať aj počas poskytnutej dočasnej ochrany, chráni a uprednostňuje záujmy štátu a Európskej únie. Príkladmo ide o exekučné konanie (prípadne jemu obdobné vykonávacie konanie), pokiaľ predmetom vymáhania sú daňové nedoplatky, colné dlhy, pokuty, či iné platby vymerané a uložené colným orgánom, ďalej konanie, ktorého predmetom je vymáhanie pohľadávky vzniknutej pri realizácii spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie financovanej z fondov Európskej únie, či konanie, ktorého predmetom je vymáhanie plnenia priznaného rozhodnutím inštitúcie, orgánu, úradu a agentúry Európskej únie.²⁴Cieľom inštitútu dočasnej ochrany je podľa nášho názoru umožniť dlžníkovi náležite pokračovať v podnikateľskej činnosti, zachovať si dobré vzťahy s dlhodobými zmluvnými partnermi, predísť poškodeniu dobrého mena či dobrej povesti.²⁵Koniec podnikateľskej činnosti dlžníka, ktorý nadviazal viaceré obchodno-právne vzťahy s inými účastníkmi trhu by nemalo negatívny dopad na týchto veriteľov len z pohľadu nedomoženia sa ich oprávnených nárokov (resp. len ich pomerného domoženia), ale napr. aj z pohľadu straty dlhodobej a zaužívanej spolupráce. Predsa len sú obchodno-právne vzťahy založené na istej miere dôvery, ktorú mnohokrát nie je jednoduché si vybudovať.

Dočasná ochrana však nie je dlžníkovi poskytovaná automaticky povolením verejnej preventívnej reštrukturalizácie. Jej poskytnutie je podmienené udelením súhlasu určitej masy

²⁴ § 20 ods. 3 ZoRHÚ.

²⁵ Uvedené je zároveň cieľom inštitútu preventívnej reštrukturalizácie (resp. reštrukturalizácie vo všeobecnosti). V prípade konkurzného konania dochádza k odhaleniu finančných ťažkostí podnikateľa, čo je spojené s narušením vzťahov podnikateľa a jeho klientov, zamestnancov, obchodných partnerov a pod. (bližšie pozri EPAULARD, A., ZAPHA, C. *Bankruptcy costs and the design of preventive restructuring procedures*. In: *Journal of Economic Behavior & Organization* [online]. 2022, roč. 196. [cit. 2024-06-06]. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jebo.2022.02.001>, s. 229-250). Vlastníci či manažéri obchodných spoločností preto majú tendenciu odkladať prípadný návrh na vyhlásenie konkurzu, čo znamená naberanie na množstve negatívnych účinkov spojených s nepriaznivou ekonomickou situáciou obchodnej spoločnosti (bližšie pozri SRHOJ, S. a kol *The impact of delay: Evidence from formal out-of-court restructuring*. In: *Journal of Corporate Finance* [online]. 2023, roč. 78. [cit. 2024-06-05]. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2022.102319>).

veriteľov.²⁶ Súdna intervencia je v tomto mieste právnej úpravy oslabená – súd len rozhoduje o poskytnutí ochrany dlžníka, avšak posúdenie skutočností ako nevyhnutnosť poskytnutia dočasnej ochrany, podpora naplnenia cieľov preventívnej reštrukturalizácie, stav rokovaní medzi veriteľmi a dlžníkom a ďalšie, je na zväžení požadovaného množstva veriteľov. Pokiaľ veritelia súhlas s poskytnutím dočasnej ochrany udelia, súd o poskytnutí dočasnej ochrany rozhodne.²⁷

Máme za to, že zakotvením tohto inštitútu sa značne prispieva k naplneniu samotného účelu verejnej preventívnej reštrukturalizácie, ktorým je oživenie podnikateľskej činnosti. K nežiadúcim zmenám v obchodnej aktivite negatívnym spôsobom v zásade dôjsť nemôže – to hovorí spomínaný zákaz zániku uzavretých kontraktov a zákaz iniciovania nových súdnych či iných konaní.

4. Financovanie prevádzky podniku

Významným pozitívom verejnej preventívnej reštrukturalizácie v rámci poskytnutej dočasnej ochrany je možnosť prijatia tzv. krízového financovania. Krízové financovanie má slúžiť k zabezpečeniu riadneho chodu prevádzky podniku dlžníka.

Krízové financovanie je odvodzované financovania „všeobecného“, ktoré predstavuje poskytnutie úveru či jemu hospodársky zodpovedajúcemu plneniu. Plnenie hospodársky zodpovedajúcemu úveru je potrebné vykladať extenzívne, ako akékoľvek plnenie finančnej povahy poskytnuté v prospech spoločnosti, z ktorého spoločnosť profituje.²⁸ Navyše sem spadajú aj plnenia poskytnuté spoločnosti pred dohodnutím dočasnej ochrany, pokiaľ sa majú čerpať až po jej poskytnutí.

Čo sa týka konkrétnej sumy krízového financovania, dlžník je v dôsledku zákonného obmedzenia výšky krízového financovania oprávnený čerpať úver vo výške šiestich mesačných priemerných prevádzkových nákladov dlžníka za uplynulý kalendárny rok, čo je opätovne korigovateľné odsúhlasením veriteľským výborom – limit môže byť nastavený aj nižšie.²⁹ Pri vymedzení priemerných prevádzkových nákladov je potrebné pochopiteľne vychádzať z účtovníctva dlžníka.

Vhodnosť právnej úpravy vyzdvihujeme v tom zmysle, že sa zohľadňujú priemerné prevádzkové náklady vynaložené za uplynulý kalendárny rok. To prispieva k zabezpečeniu objektívnej výšky prevádzkových nákladov. Pokiaľ by bola právna úprava nastavená tak, že majú byť zohľadňované prevádzkové náklady priemerne vynaložené počas šiestich kalendárnych mesiacov bezprostredne predchádzajúcich podaniu návrhu na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie, mohla by byť optimálnosť údajov skreslená. Obchodná spoločnosť by v takto vymedzenom období mohla vynakladať na zabezpečenie chodu prevádzky vyššie výdavky (v pomere k výnosom z podnikania) než tomu bolo v stave pred hroziacim úpadkom, čím by bol stanovený limit krízového financovania značne nadhodnotený.

²⁶ Bližšie pozri § 17 ods. 1 ZoRHÚ: „Súd poskytne dlžníkovi dočasnú ochranu v rozhodnutí o povolení verejnej preventívnej reštrukturalizácie na obdobie troch mesiacov, ak s jej poskytnutím

a) vyjadrila súhlas väčšina veriteľov počítaná podľa výšky ich nespriaznených pohľadávok alebo

b) vyjadrilo súhlas aspoň 20 % všetkých veriteľov počítaných podľa výšky ich nespriaznených pohľadávok a v koncepte plánu čiastočné odpustenie pohľadávky alebo uznanie jej čiastočnej nevymáhateľnosti nepresahuje u žiadneho z veriteľov 20 % jeho pohľadávky a odklad splácania žiadnej z pohľadávok nepresiahne jeden rok“.

²⁷ CUKEROVÁ, D. *O ingerencii verejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii*. In: *Zásahy verejnej moci do podnikania a obchodovania: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi*. Košice : Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach, 2022, s. 46.

²⁸ CSACH, K. *Obchodná spoločnosť v kríze*. In: *Súkromné právo* [online]. 2017, č. 4. [cit. 2023-12-08]. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/obchodna-spolocnost-v-krize.m-67.html>.

²⁹ MYŠIČKA, V. a kol. *Príručka pre podnikateľov pre preventívnu reštrukturalizáciu a využitie poradenských služieb v tejto oblasti* [online]. Bratislava : Ministerstvo hospodárstva SR, 2022. [cit. 2023-12-07]. Dostupné online: <https://www.pravnystat.sk/wp-content/uploads/2022/11/02.pdf>.

III. PREVENTÍVNA REŠTRUKTURALIZÁCIA V KOMPARÁCIÍ S ČESKOU LEGISLATÍVOU

1. Novinka českej právnej úpravy

ZoPR nadobudol v Českej republike účinnosť len v septembri roku 2023. Ide o nový spôsob ozdravného procesu implementovaný do českého právneho poriadku³⁰ v dôsledku Smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii, obdobne ako to bolo v prípade Slovenskej republiky.

Vzhľadom na ciele harmonizácie právnych úprav členských štátov uvedenou smernicou, sú podstata a účel preventívnej reštrukturalizácie obdobné ako v slovenskej právnej úprave – zabezpečenie pokračovania podnikateľskej činnosti obchodnej spoločnosti (tzv. *going concern*) prostredníctvom uskutočnenia zásadných zmien, ktorými má byť spoločnosť vyvedená z hroziaceho úpadku.³¹

2. Ozdravný proces a schválenie reštrukturalizačného plánu

Rozmanitosť implementovania Smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii členskými štátmi do ich vnútroštátnych poriadkov, v tomto prípade komparatívne slovenská a česká právna úprava, je možné vidieť už v samotnom iniciovaní preventívneho reštrukturalizačného (ozdravného) procesu.

Dlžník (slovenská obchodná spoločnosť) je povinný návrh na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie zaslať elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky súdu, a to vrátane zostaveného konceptu (reštrukturalizačného) plánu, pričom samotný návrh následne podlieha schváleniu súdom. Naproti tomu sa tento sanačný proces týkajúci sa dlžníka (českej obchodnej spoločnosti) začína výzvou adresovanou dotknutým stranám (vybraným veriteľom), predmetom ktorej je iniciovanie rokovaní o reštrukturalizačnom pláne. Prílohou výzvy je tzv. sanačný projekt (v našom ponímaní – koncept plánu). Podstatou sanačného projektu je vymedzenie ekonomických príčin finančných ťažkostí dlžníka. Veritelia tak majú byť oboznámení so stavom dlžníkovej vitality do takej miery, aby si mohli samostatne vyvodiť záver o životaschopnosti podniku a o zvážení potenciálu ozdravenia sanačným procesom.³²

Na rozdiel od slovenskej právnej úpravy je prvým krokom dlžníka informovať o hroziacom stave úpadku dotknuté osoby (veriteľov, ktorých práva či nároky majú byť sanačným procesom spôsobom dotknuté). ZoPR necháva dlžníkovi pri výbere veriteľov, ktorí majú byť na rokovania o ozdravnom pláne prizvaní, voľnú ruku. Je teda v zásade na slobodnej vôli dlžníka, s ktorými veriteľmi chce o ďalších obchodných aktivitách rokovať.³³ Zákonodarca automatickú účasť všetkých veriteľov na ozdravnom procese nepredpokladá – je na vôli dlžníka, aby sa rozhodol, ktorí veritelia budú preventívnu reštrukturalizáciu dotknúť. Nie je vylúčené, aby tento proces prebehol aj len za účasti jedného veriteľa. Právne nároky verejnu preventívnu reštrukturalizáciu nedotknutých (neprizvaných) veriteľov nie sú dotknuté.³⁴

³⁰ Verejná preventívna reštrukturalizácia je v ZoPR obsiahnutá ako osobitná časť preventívnej reštrukturalizácie, v rámci § 104 až § 111, pričom podľa tejto časti ZoPR sa postupuje výlučne vtedy, ak tak stanoví Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní. Zároveň, pokiaľ nie je stanovené inak, vzťahujú sa na tento proces aj ustanovenia ostatných častí ZoPR.

³¹ SEDLÁČEK, D. *Zákon o preventivní reštrukturalizaci nabył účinnosti*. In: Havel & Partners [online]. 2023. [cit. 2023-12-08]. Dostupné online: <https://www.havelpartners.cz/zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabył-ucinnosti/>.

³² MACHÁČEK, R. *Vybrané praktické otázky zahájení preventivní reštrukturalizace* [online]. In: Advokátní deník. 2024. [cit. 2024-03-18]. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/08/vybrane-prakticke-otazky-zahajeni-preventivni-restrukturalizace/>.

³³ DELONG, A. *Preventivní reštrukturalizace přichází. Přepíše pravidla hry mezi dlužníkem a věřiteli?* In: Právní prostor [online]. 2023. [cit. 2024-03-17]. Dostupné online: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/dlouho-ocekavany-zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabył-ucinnosti-nabizi-podnikatelum-efektivni-nastroje-jak-zavcas-resit-sve-financni-potize-vyhnut-se-upadku>.

³⁴ CLIFFORD CHANCE. *Co přináší nový zákon o preventivní reštrukturalizaci?* In: CLIFFORD CHANCE [online]. 2023. [cit. 2024-03-17]. Dostupné online: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2023/09/preventivni-restrukturalizace.pdf>.

V druhom kroku je s iniciovaním vyjednávani oboznámený súd.³⁵ Súd ale nie je v pozícii schvaľovateľa návrhu na povolenie preventívnej reštrukturalizácie. Dlužník je len povinný mu oznámiť, že sa rokovania s dotknutými osobami začali a že došlo k vyhotoveniu sanačného projektu. Vidíme, že česká právna úprava kladie na účasť súdneho orgánu značne nižší dôraz,³⁶ čo môžeme označiť ako prínosný prvok. Odstraňuje sa tým prílišný formalizmus ozdravného procesu. Cieľom je najmä dosiahnuť konsenzus medzi dlžníkom a veriteľmi, predmetom ktorého má byť dohoda o spôsobe plnenia záväzkov dlžníka. Nižšie formálne požiadavky sa vzťahujú aj na vyhotovenie sanačného projektu. Ten musí byť zostavený aspoň „v hrubých rysoch“. Obchodná spoločnosť má realisticky vyhodnotiť tok finančných prostriedkov a jej podnikateľskej činnosti vrátane vyhodnotenia možností uspokojovania záväzkov, ku ktorým sa zaviazala. To všetko však len v podstatných častiach. Naopak, ako bolo vyššie uvedené, slovenská právna úprava pri obsahových požiadavkách konceptu plánu odkazuje na ustanovenia upravujúce (finálny) reštrukturalizačný plán, ktorý si vyžaduje presný opis jeho jednotlivých častí.

Formalistický prístup a požiadavka značnej detailnosti plánu v rámci ZoPR nastupuje až vo vzťahu ku konečnému reštrukturalizačnému plánu, ktorý je výsledkom rokovaní účastníkov preventívnej reštrukturalizácie. Obdobne ako v prípade slovenskej právnej úpravy, aj tu podlieha reštrukturalizačný plán schváleniu veriteľov. České zákonodarstvo však zakotvuje prípad, akým je možné hlasovanie veriteľov o schválení reštrukturalizačného plánu obísť – dáva dlžníkovi a väčšine dotknutých osôb oprávnenie uzavrieť dohodu o prijatí reštrukturalizačného plánu, ktorá má byť obligatórne vyhotovená formou notárskej zápisnice. Opísaný postup umožňuje (až na upovedomenie o iniciovaní rokovaní o sanačnom projekte) v zásade obísť ingerenciu súdu. Súd v procese verejnej preventívnej reštrukturalizácie vystupuje skôr formálne, pričom jeho rozhodovanie nastupuje, až na isté výnimky (napr. schvaľovanie moratória, schvaľovanie reštrukturalizačného plánu pokiaľ tento obsahuje nové financovanie) v prípade primárneho neúspechu dosiahnutia konsenzu medzi veriteľmi a dlžníkom, či iného neúspešného výsledku. Ponímanie verejnej preventívnej reštrukturalizácie vo svetle českého zákonodarstva je teda skôr súkromnoprávne. Meritom celého procesu je vyjednanie podmienok oživenia podnikateľskej činnosti medzi dlžníkom a veriteľmi bez významnejších zásahov súdnej autority.³⁷

3. Moratórium – všeobecné a individuálne

Tzv. „mimoriadne“ moratórium (ďalej len „moratórium“) zakotvuje ZoPR³⁸ ako obdobu dočasnej ochrany. Podstatou moratória je ochrana dlžníka v tom ponímaní, že sa ním má prispieť k odvráteniu úpadku dlžníka a iniciovaniu takých sanačných opatrení, ktoré zabezpečia dlhodobé fungovanie podniku³⁹ (čím sa naplní hlavný účinok moratória). Česká právna úprava pritom moratórium rozdeľuje na (i) všeobecné a na (ii) individuálne.

Všeobecné moratórium v zásade napĺňa podstatu poskytnutia dočasnej ochrany tak, ako je upravená v ZoRHÚ – voči dlžníkovi nie je prípustné iniciovať konkurzné konanie, exekučné

³⁵ Bližšie pozri napr. HAVEL, B. *Preventivní restrukturalizace a její postavení v právním řádu České republiky*. In: 2023: Start preventivní restrukturalizace. Nová šance pro podnikatele, nebo velký problém pro věřitele? Praha : C. H. Beck, 2023, s. 21-22.

³⁶ Bližšie pozri napr. CUKEROVÁ, D. *O ingerencii veřejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii*. In: Zásahy veřejnej moci do podnikania a obchodovania: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi. Košice : Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach, 2022, s. 45.

³⁷ HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. *Hranice využitelnosti preventivní restrukturalizace a insolvency governance – český a slovenský pohled*. In: Právní rozhledy. 2022, roč. 30, č. 1, s. 3.

³⁸ Moratórium („řádné“) je zakotvené v zákone č. 182/2006 Sb. insolvenční zákon. Bližšie pozri SCHÖNFELD, J. *Jsou formální restrukturalizace skutečně úspěšné?* In: Insolvenční praxe: Problémy a výzvy pro léta dvacátá. Praha : C. H. Beck, 2020, s. 46-53.

³⁹ SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M., SMRČKA, L. *Financial Characteristics of Pre-Moratorium Companies*. In: Politická ekonomie [online]. 2019, roč. 67, č. 5. [cit. 2024-05-30]. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.18267/j.polek.1247>, s. 490-491.

konanie, či domáhať sa uspokojenia pohľadávky veriteľa zo zábezpeky na dlžníkovom majetku.⁴⁰ Rozdiel spočíva v tom, že všeobecné moratórium nemusí byť veriteľmi (dotknutými osobami) schválené⁴¹ – o tom rozhoduje súd. Navyše, všeobecné moratórium môže byť poskytnuté ako ochrana proti všetkým veriteľom dlžníka (teda aj veriteľom procesom preventívnej reštrukturalizácie nedotknutými).⁴² Návrh môže dlžník podať bezprostredne po zahájení preventívnej reštrukturalizácie. Poskytnutie ochrany (moratória) v dôsledku rozhodnutia súdu vnáša podľa nášho názoru do tohto procesu vyššiu mieru spravodlivosti jeho schvaľovania. Veritelia môžu častokrát konať *mala fide* a poskytnutie ochrany zámerne zmariť, čo v prípade rozhodovania súdu neprichádza do úvahy.

Individuálne moratórium poskytuje dlžníkovi ochranu len voči konkrétne vymedzeným subjektom – konkrétnym veriteľom a návrh na jeho vyhlásenie je, na rozdiel od moratória všeobecného, možné podať už pred zahájením preventívnej reštrukturalizácie.⁴³ Výhoda tohto inštitútu podľa našej mienky spočíva v zamedzení vyvolania stavu úpadku. Teda, pokiaľ už pred samotným zahájením preventívnej reštrukturalizácie poskytne súd dlžníkovi ochranu pred kľúčovými veriteľmi, ktorých pohľadávky by mohli privodiť stav úpadku obchodnej spoločnosti, nebudú môcť títo veritelia postupovať jednotlivé kroky smerujúce k vymáhaniu svojich nárokov.

V praxi sa však ukázalo, že obchodné spoločnosti siahajú k inštitútu moratória častokrát až v okamihu, kedy pravdepodobnosť neúspešného odvrátenia úpadku hraničí priam s istotou. Dôvodom môže byť, okrem iného, aj neschopnosť obchodnej spoločnosti, resp. jej manažérov či štatutárnych orgánov, kriticky vyhodnotiť stav ekonomickej vitality.⁴⁴ Uvedené súvisí s už spomínanou požiadavkou „včasnosti a obozretnosti“ dlžníka, ktorou sme sa zaoberali vyššie.

Otázkou je, či sa veritelia proti poskytnutému moratóriu, ktoré nebolo dlžníkovi poskytnuté oprávnené, môžu brániť. Možnosti veriteľov sa líšia v závislosti druhu vyhláseného moratória. V prípade individuálneho moratória má dotknutý veriteľ možnosť (i) podať odvolanie proti uzneseniu súdu o vyhlásení individuálneho moratória, alebo (ii) podať na súd podnet, aby bolo vyhlásené moratórium zrušené z dôvodu nepravdivých tvrdení⁴⁵ dlžníka alebo z dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka. Pokiaľ však ide o všeobecné moratórium, podanie odvolania neprichádza do úvahy, a to z toho dôvodu, že ZoPR nehľadí na veriteľov ako na účastníkov preventívneho reštrukturalizačného procesu. Veriteľ, prípadne veritelia, ktorí disponujú väčšinou hlasovacích práv (väčšinou pohľadávok) môžu podať návrh na zrušenie všeobecného moratória. Tým je posilnené predchádzanie konaniu dlžníka v rozpore s dobrými mravmi, ktorý by chcel ochranu dosiahnuť špekulatívnou cestou. Rovnako zostáva zachované oprávnenie podania podnetu na súd, ako sme opísali v bode ii. vyššie.⁴⁶

⁴⁰ BOGUSKÝ, P., BARTOŇ, O., TOMOLA, J. *Dopady preventivní restrukturalizace na stávající financování a možnosti nového financování*. In: Advokátní deník [online]. 2024. [cit. 2024-03-18]. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/12/dopady-preventivni-restrukturalizace-na-stavajici-financovani-a-moznosti-noveho-financovani/>.

⁴¹ Absencia požiadavky súhlasu veriteľov je konvalidovaná osobitným vyhlásením dlžníka, že ním uvádzané údaje v návrhu na moratórium sú pravdivé, čoho zámerom je posilniť presvedčenie o poctivosti dlžníka pri podávaní tohto návrhu. Bližšie pozri SPRINZ, P. *Mimořádné moratorium jako nástroj pro (preventivní) restrukturalizaci*. In: Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 88.

⁴² CLIFFORD CHANCE. *Co přináší nový zákon o preventivní restrukturalizaci?* In: CLIFFORD CHANCE [online]. 2023. [cit. 2024-03-17]. Dostupné online: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2023/09/preventivni-restrukturalizace.pdf>.

⁴³ SEDLÁČEK, D. *Zákon o preventivní restrukturalizaci nabył účinnosti*. In: Havel & Partners [online]. 2023. [cit. 2023-12-08]. Dostupné online: <https://www.havelpartners.cz/zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabył-ucinnosti/>.

⁴⁴ SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M., SMRČKA, L. *Financial Characteristics of Pre-Moratorium Companies*. In: Politická ekonomie [online]. 2019, roč. 67, č. 5. [cit. 2024-05-30]. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.18267/j.polek.1247>, s. 508.

⁴⁵ Priestor pre argumentáciu je však z dôvodu limitovaného okruhu údajov, ktoré dlžník v návrhu na moratórium uvádza, značne obmedzený. Bližšie pozri SPRINZ, P. *Mimořádné moratorium jako nástroj pro (preventivní) restrukturalizaci*. In: Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 88.

⁴⁶ VAVŘINA, J. *Preventivní restrukturalizace z pohledu věřitele*. In: Advokátní deník [online]. 2024. [cit. 2024-03-18]. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/15/preventivni-restrukturalizace-z-pohledu-veritele/>.

Istá forma „obrany“ spočíva aj v možnosti započítania vzájomných pohľadávok veriteľa a dlžníka. Vyhlásenie moratória, či už všeobecného alebo individuálneho započítaniu prejavu nijako nebráni. Bude teda úplne v poriadku a súlade s dikciou ZoPR, pokiaľ si napr. banka započíta svoju pohľadávku na zaplatenie poskytnutého úveru dlžníkovi voči pohľadávke dlžníka na vydanie finančných prostriedkov na bankovom účte, ktorého je dlžník majiteľom, a ktorý je vedený v danej banke.⁴⁷

4. Standstill Agreement

ZoPR nad rámec moratória umožňuje poskytnutie ochrany dlžníkovi aj prostredníctvom tzv. stabilizačnej dohody („Standstill Agreement“), ktorú dlžník uzatvára s konkrétnym veriteľom⁴⁸ (dotknutým či nedotknutým),⁴⁹ predmetom ktorej je prísľub veriteľa, že:

- (i) nebude od dlžníka vymáhať splatenie celej pohľadávky, ktorá sa stane zročnou v dôsledku omeškania dlžníka s plnením;
- (ii) neukončí poskytovanie finančných prostriedkov v prospech dlžníka prostredníctvom poskytovaného úveru (to platí najmä pre bankové subjekty);
- (iii) neprevedie pohľadávku na iného veriteľa; a
- (iv) nebude vymáhať od dlžníka plnenie, nebude sa domáhať započítania, ukončenia finančného leasingu a iné.

Je pochopiteľné, že žiaden veriteľ by zrejme k uzavretiu takejto dohody nepristúpil, pokiaľ by z nej preňho nevyplývali okrem záväzkov aj isté oprávnenia. Poskytnutím uvedených výhod (či akejkol'vek z nich) dlžníkovi má, ako formu ekvivalentného protiplnenia, veriteľ oprávnenie požadovať zmenu vo volených orgánoch obchodnej spoločnosti. ZoPR explicitne stanovuje, že sa na uvedené oprávnenie veriteľa nehľadí ako na ovládanie či ovplyvnenie podľa zákona č. 90/2012 Sb. o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách), ani sa ním nezakladá postavenie veriteľa ako spriaznenej osoby. Teda v rámci možností vymáhania pohľadávky tohto veriteľa nedôjde k zhoršeniu jeho postavenia prekvalifikovaním jeho postavenia na postavenie osoby spriaznenej, resp. takej, ktorá má možnosť ovplyvňovať či ovládať dlžníka.

Zakotvenie uvedeného inštitútu je odôvodnené uľahčením prípravy preventívnej reštrukturalizácie a následným vyjednávaním v rámci prípravy reštrukturalizačného plánu.

Zákonodarcu hovorí o možnosti požadovať zmenu vo volených orgánoch dlžníka. Nešpecifikoval však bližšie, ako má k uvedeným zmenám dôjsť. Je otázne, či sa „podmienenie uzavretia dohody či jednotlivých úľav uskutočnením zmien v obsadení členov volených orgánov“ podľa § 7 ZoPR rozumie výlučne uskutočnenie týchto zmien požadovať, či požadovať „dosadenie“ konkrétnych subjektov vybraných tým-ktorým veriteľom. Podstatou položenej otázky je, či je veriteľ oprávnený určiť konkrétne osoby, ktoré majú byť súčasťou manažmentu (resp. volených orgánov). Pokiaľ by sa uplatnil výklad, podľa ktorého oprávnenie požadovať zmeny vo volených orgánoch znamená dosadenie subjektov, ktoré vyberie sám veriteľ a dlžník je povinný tento výber bez ďalšieho akceptovať, mali by sme pochybnosti o tom, či je aj naďalej správne hovoriť o nezaujatom postavení takéhoto veriteľa. Hrozila by

⁴⁷ BOGUSKÝ, P., BARTOŇ, O., TOMOLA, J. *Dopady preventivní restrukturalizace na stávající financování a možnosti nového financování*. In: Advokátní deník [online]. 2024. [cit. 2024-03-18]. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/12/dopady-preventivni-restrukturalizace-na-stavajici-financovani-a-moznosti-noveho-financovani/>.

⁴⁸ Standstill Agreements síce prinášajú pozitíva, na druhej strane však vystavujú dlžníka riziku spočívajúcemu v neochote veriteľov dohodu uzavrieť. Bližšie pozri HAVEL, B. *Preventivní restrukturalizace a její postavení v právním řádu České republiky*. In: 2023: Start preventivní restrukturalizace. Nová šance pro podnikatele, nebo velký problém pro věřitele? Praha : C. H. Beck, 2023, s. 19.

⁴⁹ CLIFFORD CHANCE. *Co přináší nový zákon o preventivní restrukturalizaci?* In: CLIFFORD CHANCE [online]. 2023. [cit. 2024-03-17]. Dostupné online: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2023/09/preventivni-restrukturalizace.pdf>.

možnosť ovládnutia celého reštrukturalizačného konania nadobudnutím silného postavenia jedného z veriteľov. Preto máme za to, že český zákonodarca mal zrejme na mysli (uplatňujúci reštriktívny výklad) oprávnenie zmeny podnikateľ, avšak bez ďalšieho možného zásahu. Zmena vo volených orgánoch by mala byť dosiahnutá štandardným spôsobom, t.j. voľbou, hlasovaním.

Ďalšou otázkou, ktorá v súvislosti s predmetným oprávnením veriteľa vyvstáva, je, či je dlžník povinný k uskutočneniu zmien vo volených orgánoch skutočne pristúpiť. ZoPR dáva veriteľovi možnosť, aby uzavretie dohody v zmysle § 7 ZoPR podmienil práve uskutočnením zmien v štruktúre dlžníka. Nejde teda o obligatórnu náležitosť dohody. V prípade, že je predmetné oprávnenie v dohode obsiahnuté a došlo by zo strany dlžníka k porušeniu tejto časti dohody, zákonodarca predpokladá nepoctivý zámer dlžníka (bližšie k nepoctivému zámeru vid' nižšie). Dlžník je podľa nášho názoru povinný vyvinúť aspoň požadované minimálne úsilie, aby k zmenám v orgánoch došlo – je povinný zvoliť zasadnutie príslušného orgánu, zmenu vo volených orgánoch navrhnúť a uskutočniť hlasovanie o predloženej voľbe. Máme však za to, že za výsledok hlasovania nezodpovedá, a teda nie je možné ho za prípadné neschválenie zmien sankcionovať (vyjmúc „sankciu“ v podobe neúčinnosti dohody – vid' nižšie).

Textácia § 7 ZoPR a v nej obsiahnuté oprávnenie veriteľa požadovať uskutočnenie zmien v obsadení členov volených orgánov môže jednoducho vyvolávať podmienku účinnosti Standstil Agreement – pokiaľ zmeny, na ktorých sa zmluvné strany dohodli, nenastanú, dohoda nenadobudne účinnosť. Prekážkou nadobudnutia účinnosti Standstil Agreement preto môžu byť situácie, kedy zmeny vo volených orgánoch budú v rozpore so znením dohody – s tým, k čomu sa dlžník v dohode zaviazal.

5. Financovanie vo svetle zákona č. 284/2023 Sb. o preventívnej reštrukturalizácii

Obdobou krízového financovania zakotveného v ZoRHÚ je v českej právnej úprave tzv. dočasné financovanie („prozatímní“), nové financovanie a financovanie súvisiacimi platbami.

Obsahovo sa krízové financovanie približuje charakteru dočasného financovania. Ide o prítok peňažných či nepeňažných prostriedkov poskytnutých dlžníkovi za účelom zachovania prevádzky podniku (závodu), a tu navyše aj za účelom zachovania či dokonca zvýšenia jeho hodnoty. Český zákonodarca nad rámec slovenskej právnej úpravy veľmi výstižne zakotvil druhú alternatívnu podmienku poskytnutia dočasného financovania. Zabezpečenie chodu prevádzky podniku bez jej profitovania by nebolo prínosné.

Poskytnutie dočasného financovania prichádza do úvahy len za predpokladu, že trvajú účinky všeobecného moratória (poskytnutia všeobecnej dočasnej ochrany). Minulo by sa účinku, ak by na jednej strane dlžník nadobudol finančné prostriedky z úveru, či jemu hospodársky zodpovedajúcemu plneniu a na strane druhej by bolo voči dlžníkovi iniciované konanie, ktorého predmetom by bolo vymáhanie pohľadávky. Zároveň, musí ísť o financovanie, ktoré je skutočne dočasné a nevyhnutné.⁵⁰ Pod dočasným financovaním si vieme predstaviť príkladom finančné prostriedky poskytnuté dlžníkovi za účelom zachovania dodávok tovaru, ktorý dlžník ďalej distribuuje, alebo napr. aj poskytnutie finančných prostriedkov na hradenie nájmu priestorov, zamestnancov, nákup či opravu technických zariadení (pokiaľ sú tieto pre podnikateľskú činnosť nevyhnutné), či iné výdavky, ktoré podnikateľ vynakladá za účelom zachovania bežných obchodných aktivít.

Novým financovaním ZoPR rozumie v zásade totožné plnenie ako v prípade dočasného financovania, avšak poskytnuté v časovo odlišnom horizonte – až po schválení reštrukturalizačného plánu súdom, v ktorom musí byť poskytované financovanie exaktne

⁵⁰ BOGUSKÝ, P., BARTOŇ, O., TOMOLA, J. *Dopady preventivní restrukturalizace na stávající financování a možnosti nového financování*. In: Advokátní deník. 2024. [cit. 2024-03-18]. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/12/dopady-preventivni-restrukturalizace-na-stavajici-financovani-a-moznostmi-noveho-financovani/>.

vymedzené a opísané. Vzhľadom k tej skutočnosti, že ZoPR nevyklučuje aj inú formu plnenia ako peňažnú (viď nižšie), je možné nové financovanie vnímať aj ako konsolidáciu existujúceho financovania rôznymi bankovými subjektmi na bilaterálnom základe do nového klubového úveru. Výhody v takomto plnení spočívajúce sa prejavujú napr. vo výške úrokových sadzieb, poplatkov hradených bankám a pod.⁵¹

Financovanie súvisiacimi platbami je prípustné výlučne za účelom vyhotovenia reštrukturalizačného plánu. V zásade ide o hradenie výdavkov na materiálne, personálne,⁵² technické, priestorové či iné záležitosti, ktoré dlžník na zostavenie plánu reálne vynakladá. Spadá sem aj uspokojovanie pohľadávok zamestnancov.

Na rozdiel od krízového financovania podľa ZoRHÚ, ktorým sa rozumie úver alebo jemu hospodársky zodpovedajúce plnenie (zrejme finančnej povahy), rozumie ZoPR financovaním výslovne aj (i) poskytnutie naturálneho plnenia, a to v akejkoľvek forme, (ii) zabezpečenie dlhov podnikateľa príkladmo formou peňažnej záruky či vzdanie sa takéhoto zabezpečenia a (iii) uvoľnenie financií predstavujúcich predmet zabezpečenia na ich používanie obchodnou spoločnosťou. Všetky tieto plnenia, aj napriek tomu že nie sú finančnej povahy, znamenajú pre dlžníka zlepšenie jeho ekonomického statusu. Z financovania však ZoPR vylučuje poskytovanie služieb či prác veriteľmi.

Môže sa stať, že aj napriek poskytnutému plneniu nedôjde k odvráteniu finančných ťažkostí obchodnej spoločnosti a dostane sa do stavu úpadku. V takom prípade sa poskytnuté dočasné financovanie uspokojuje ako pohľadávka proti podstate („pohľadávka za majetkovou podstatou“). Čo v situácii, ak dočasné financovanie poskytne napr. blízka osoba dlžníka a toto plnenie je natoľko vysoké, že k uspokojeniu ostatných veriteľov ani nedôjde? Zákonodarca v snahe predísť špekulatívnemu konaniu dlžníka, ktorý by potencionálne mohol zneužiť zvýhodnenie postavenia pohľadávky z dočasného financovania v konkurznom konaní dáva oprávnenie veriteľom dotknutým preventívnym reštrukturalizačným konaním podať na súd návrh na predbežné opatrenie, ktorým sa zakáže dlžníkovi prijať dočasné financovanie od vymedzených subjektov.⁵³

6. Dobromyseľnosť dlžníka a jeho zámer ako určujúce faktory – z ďalších špecifik zákona č. 284/2023 Sb. o preventívnej reštrukturalizácii

Špecifickosť právnej úpravy preventívnej reštrukturalizácie v českej legislatíve spočíva aj v zakotvení inštitútu dobromyseľnosti a poctivého zámeru ako predpokladov pre úspešné iniciovanie procesu preventívnej reštrukturalizácie. (Ne)poctivý zámer v slovenskej právnej úprave vnímame výlučne v kontexte oddĺženia fyzických osôb upraveného v IV. časti Zákona o KR.

V úvodných ustanoveniach ZoPR hovorí o prípustnosti už len začatia preventívnej reštrukturalizácie za predpokladu, že je dlžník dobromyseľný v tom smere, že bude môcť byť jeho podnikateľská činnosť reálne obnovená (resp. zachovaná). Pokiaľ ide o dobromyseľnosť obchodných spoločností, tú je potrebné vyhodnocovať osobitne, vzhľadom k tej skutočnosti, že právnická osoba prejavuje svoju vôľu prostredníctvom fyzických osôb. Dobromyseľným by teda mal byť jej štatutárny orgán, resp. pokiaľ ide o kolektívny orgán, aspoň väčšina členov

⁵¹ Ibidem.

⁵² Obchodné spoločnosti sa v prípade ekonomických záležitostí zvyknú obracať na (i) profesionálnych poradcov ako sú bankári, autorizovaní účtovníci, právnici a pod., ale aj na (ii) poradcov laikov – dodávateľia, známi generálnych riaditeľov a ďalšie osoby. Bližšie pozri ACHBAH, R., VITANOVA, I., FRÉCHET, M. *Failure Escape: The role of advice seeking in CEOs' awareness of financial difficulties and corporate restructuring*. In: Journal of Business Research [online]. 2024, roč. 175, č. 114548. [cit. 2024-06-04]. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148296324000523>, s. 3.

⁵³ VAVŘINA, J. *Preventivní restrukturalizace z pohledu věřitele*. In: Advokátní deník [online]. 2024. [cit. 2024-03-21]. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/15/preventivni-restrukturalizace-z-pohledu-veritele/>.

štatutárneho orgánu.⁵⁴ Vo všeobecnosti by sme mohli dobromyseľnosť vymedziť ako presvedčenie subjektu, že jeho konanie nie je *contra legem*.

Rovnako je iniciovanie procesu preventívnej reštrukturalizácie neprípustné, pokiaľ dlžník týmto procesom sleduje nepoctivý zámer. Nepoctivým zámerom je podľa nášho názoru potrebné rozumiť konanie, ktorým sa koná v rozpore so zákonom alebo sa zákon obchádza s cieľom dosiahnuť účinky, ktoré by inak nenastali. Pre porovnanie, ZoRHÚ s pojmom nepoctivý zámer nepracuje, avšak obdobne stanovuje, že konanie dlžníka v rozpore s dobrou vierou je jednou z podmienok, ktorá má za následok zastavenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie.⁵⁵ Ako zásadný rozdiel medzi českou a slovenskou právnou úpravou vnímame moment, kedy sa sanačný proces stáva neúspešným. ZoPR v prípade vyhodnotenia nedobromyseľného konania dlžníka, či konania dlžníka s nepoctivým zámerom nepripúšťa ani len začatie sanačného procesu.⁵⁶ Oproti tomu, slovenský zákonodarca na takéto konanie nazerá až sekundárne, po zahájení verejnej preventívnej reštrukturalizácie, aj to len pokiaľ na konanie dlžníka v rozpore s dobrou vierou upozorní kvalifikovaným podnetom na to legitimovaný subjekt – napr. správca, veriteľský výbor, zákonný sudca a ďalší.⁵⁷ Zmarenie sanačného procesu poukázaním na nevhodné konanie dlžníka je teda v rukách zákonom stanovených subjektov. V prípade českej právnej úpravy považujeme zákonodarcovo zmýšľanie za obozretnejšie – špekulatívne konanie dlžníka sankcionuje už na počiatku sanačného procesu a zabráňuje jeho možného priebehu s dlžníkovým úmyslom poškodiť veriteľov, čím rovnako zamedzuje potencionálnemu zneužívaniu tohto inštitútu.

IV. ZÁVER

Analýzou jednotlivých právnych inštitútov a aplikáciou ustanovení upravujúcich reštrukturalizačný proces ako taký, sme dospeli k záveru, že veliteľský návrh by zrejme bez ďalšej súčinnosti samotného dlžníka prínosným nebol. Možnosť a záujem na iniciovaní procesu verejnej preventívnej reštrukturalizácie je teda výlučne v rukách štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, ktorý má prípadné finančné problémy odhaliť zavčas a podniknúť kroky, ktoré by zabránili ich zhoršeniu. Zvážili by sme však v súvislosti s návrhom na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie vhodnosť právnej úpravy *de lege ferenda*, a to predovšetkým pokiaľ hovoríme o pomerne prísnych obsahových a formálnych náležitostiach, ktoré sa na návrh a koncept plánu vzťahujú. Predpokladáme, že pokiaľ by k návrhu na povolenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie postačovalo priložiť koncept plánu v jeho základných rysoch, bol by tento sanačný proces značne viac využívaný. Požiadavka v zásade totožného obsahu konceptu plánu a reštrukturalizačného plánu je podľa nášho názoru príliš prísna a v praxi môže znamenať vynaloženie nemalých finančných nákladov na odbornú pomoc pri jeho vyhotovovaní, čo môže dlžníkov od zahájenia tohto procesu odrádzať.

Vhodnosť právnej úpravy vyzdvihujeme v inštitúte poskytnutia dočasnej ochrany, resp. moratória. Sanačnému procesu a zotaveniu sa obchodnej spoločnosti z finančných ťažkostí značne prispieva, pokiaľ sú prípadné aktivity jej veriteľov smerujúce k vymáhaniu pohľadávok na istý čas odsunuté. K finančnej stabilite sa tak dospeje v kratšom časovom úseku a spoločnosť bude môcť svoje záväzky následne splniť, a to možno aj vo vyššom rozsahu.

Inštitút financovania, ktorého účelom je zabezpečenie riadneho chodu prevádzky podniku, a navyše, pokiaľ ide o českú právnú úpravu, aj zachovanie či zvýšenie jeho hodnoty, adekvátne zohľadňuje pri stanovení jeho výšky priemerné prevádzkové náklady vynaložené za uplynulý

⁵⁴ FEČÍK, M. a kol. *Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár* [online]. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. [cit. 2023-12-08]. Dostupné online: <https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrhfxpg327mv3gwmjql5us46t2l4ytsnrul42dax3qmyytgma&refSource=toC#mn3Zz196440p130>, s. 939-947.

⁵⁵ § 13 ods. 2 psim. i) ZoRHÚ.

⁵⁶ § 4 ods. 1 ZoPR, § 5 ods. 1 ZoPR.

⁵⁷ Ku kvalifikovanému podnetu bližšie pozri § 14 ZoRHÚ.

rok. Vychádzajúc z nákladov vynaložených v stave pred hroziacim úpadkom (teda pred hospodárskymi ťažkosťami obchodnej spoločnosti) je nastavenie limitu krízového financovania optimálnejšie a nedochádza k ich nedôvodnému navyšovaniu.

V porovnaní so slovenskou legislatívou český zákonodarca pristúpil k značne menej formálnemu procesu ozdravenia podnikateľskej činnosti obchodnej spoločnosti za nižšej ingerencie súdu – česká právna úprava verejnej preventívnej reštrukturalizácie je založená na rovine konsenzu dlžníka a veriteľov, ktorej výsledkom je reštrukturalizačný plán ako písomné zhmotnenie tohto konsenzu. Súkromnoprávna rovina preventívnej reštrukturalizácie s minimálnym zásahom súdnej autority je zároveň menej časovo či finančne nákladná. Navyše ZoPR pripúšťa, aby sa celý proces obišiel aj bez zásahu reštrukturalizačného správcu, ktorý je súdom menovaný len v zákonom stanovených prípadoch.⁵⁸ Je pochopiteľne jednoduchšie iniciovať preventívnu reštrukturalizáciu rokovaním s veriteľmi bez zvláštneho zasahovania súdnej autority, ako hneď v prvom kroku žiadať (s výrazne formalisticky nastaveným konceptom plánu) o povolenie jej zahájenia. Predpokladáme, že v prípade zohľadnenia navrhovaných zmien by mohol byť sanačný proces preventívnej reštrukturalizácie v praxi viac využívaný.

Standstill Agreement, ako osobitný inštitút ochrany dlžníka, ktorý môže byť podmienený oprávnením veriteľa žiadať zmenu vo volených orgánoch obchodnej spoločnosti so sebou prináša pozitíva, ale aj negatíva. Pozitívnym spôsobom prispieva k zvýšeniu ochrany obchodných aktivít dlžníka, ktoré obchodná spoločnosť bežne vykonáva. K sanácii tak dôjde v kratšom časovom úseku – dlžník je dočasne oslobodený spod ťarchy záväzku voči veriteľovi, s ktorým dohodu uzavrel. Negatívne však vnímame nedostatočné vymedzenie (špecifikáciu) uvedeného oprávnenia veriteľa. Nie je jednoznačné, či oprávnenie požadovať zmenu vo volených orgánoch obchodnej spoločnosti predstavuje (i) oprávnenie zmenu požadovať, t.j. ju podniknúť, alebo (ii) oprávnenie požadovať dosadenie konkrétneho subjektu. Rovnako nie je úplne jasné, či je na mieste vyvodzovať zodpovednosť za porušenie povinností vyplývajúcich z uzavretej dohody za predpokladu, že štatutárny orgán požadovaný zmenu volených orgánov podniknúť, avšak za zachovania štandardného postupu k zmene nedôjde (napr. nebude zmena odsúhlasená dostatočným počtom hlasov). V našom príspevku sme dospeli k záveru, že obsahom predmetného oprávnenia je výlučne podniknutie zmeny vo volených orgánoch spoločnosti. Nie voľba požadovaných subjektov. Rovnako, ak veriteľ svoje oprávnenie využije, dlžník ho rešpektuje a zmenu vo volených orgánoch spoločnosti navrhne, avšak nastane prekážka v schválení zmien príslušným orgánom, ktorá nevznikla zavinením dlžníka, sankčné opatrenia do úvahy neprichádzajú.

Záverom uvádzame, že verejnú preventívnu reštrukturalizáciu vnímame ako proces pre podnikateľské prostredie prínosný. Je možné vidieť snahu zákonodarcu o legislatívnu úpravu riešenia skutočných situácií, v ktorých sa podnikateľ uskutočňovaním podnikateľskej činnosti môže ocitnúť. Rovnako považujeme za vhodné uvažovať o možnostiach, akými sa predíde finančným ťažkostiam obchodných spoločností ešte v čase, kedy je tieto ťažkosti možné zvrátiť a prijať primerané opatrenia na udržanie podnikateľských aktivít, vzájomných vzťahov a nepoškodzovanie záujmov tretích osôb (najmä veriteľov).

KLÚČOVÉ SLOVÁ

verejná preventívna reštrukturalizácia, ozdravný proces, sanácia dlžníka

⁵⁸ DELONG, A. *Preventivní restrukturalizace přichází. Přepíše pravidla hry mezi dlužníkem a věřiteli?* In: Právní prostor [online]. 2023. [cit. 2024-03-17]. Dostupné online: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/dlouho-ocekavany-zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabyl-ucinnosti-nabizi-podnikatelum-efektivni-nastroje-jak-zavcas-resit-sve-financni-potize-vyhnout-se-upadku>.

KEYWORDS

public preventive restructuring, recovery process, debtor rehabilitation

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. ADAMUS, R. Liquidation of the bankruptcy estate in Poland. In: Bratislava Law Review. 2020, roč. 4, č. 1. ISSN 2585-7088. DOI 10.46282/blr.2020.4.1.156, s. 115-130
2. ACHBAH, R., VITANOVA, I., FRÉCHET, M. Failure Escape: The role of advice seeking in CEOs' awareness of financial difficulties and corporate restructuring. In: Journal of Business Research [online]. 2024, roč. 175, č. 114548. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148296324000523>. ISSN 0148-2963. DOI 10.1016/j.jbusres.2024.114548, s. 1-19
3. BALP, G. Early warning tools at the crossroads of insolvency law and company law. In: Global Jurist [online]. 2019, roč. 19, č. 2. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.1515/gj-2018-0037>. ISSN 1934-2640. DOI 10.1515/gj-2018-0037, s. 1-42
4. BOGUSKÝ, P., BARTOŇ, O., TOMOLA, J. Dopady preventívnej reštrukturalizácie na stávajúci financovanie a možnosti nového financovania. In: Advokátni deník [online]. 2024. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/12/dopady-preventivni-restrukturalizace-na-stavajici-financovani-a-moznosti-noveho-financovani/>
5. CLIFFORD CHANCE. Co prináša nový zákon o preventívnej reštrukturalizácii? In: CLIFFORD CHANCE [online]. 2023. Dostupné online: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2023/09/preventivni-restrukturalizace.pdf>
6. CSACH, K. Obchodná spoločnosť v kríze. In: Súkromné právo [online]. 2017, č. 4. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/obchodna-spolocnost-v-krize.m-67.html>. ISSN 2453-6504
7. CUKEROVÁ, D. O ingerencii verejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii. In: Zásahy verejnej moci do podnikania a obchodovania: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi. Košice : Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach, 2022. ISBN 978-80-574-0155-1, s. 41-51
8. CUKEROVÁ, D., DOLNÝ, J. O pre-pack postupoch v konkurznom práve: ďalšia harmonizácia na obzore? In: Neštandardné legislatívne zásahy štátu v neštandardných situáciách: Pocta profesorovi Milanovi Ďuricovi. Banská Bystrica : Belianum, 2023. ISBN 978-80-557-2058-6, s. 123-142
9. DELONG, A. Preventívnej reštrukturalizácie prichádza. Prepíše pravidla hry medzi dlžníkom a väžiteli? In: Právni prostor [online]. 2023. Dostupné online: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/dlouho-ocekavany-zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabyl-ucinnosti-nabizi-podnikatelum-efektivni-nastroje-jak-zavcas-resit-sve-financni-potize-vyhnut-se-upadku>
10. DOLNÝ, J. Nový spôsob riešenia reštrukturalizácie z pohľadu smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii. In: Justičná Revue [online]. 2021, roč. 73, č. 2. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/justicna-revue/novy-sposob-riesenia-restrukturalizacie-z-pohlada-smernice-o-restrukturalizacii-a-insolvencii.m-2360.html>. ISSN 2730-0471, s. 218-231
11. DOLNÝ, J. Testovanie úpadku a hroziaceho úpadku dlžníka z pohľadu slovenského právneho poriadku. In: STUDIA IURIDICA Cassoviensia [online]. 2023, roč. 11, č. 2. Dostupné online: https://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/112023-2/01_dolny.pdf. ISSN 1339-3995. DOI 10.33542/sic2023-2-01, s. 3-13

12. DURAČINSKÁ, J., MAŠUROVÁ, A. Preventívne formy riešenia hroziaceho úpadku (transpozícia smernice (EÚ) 2019/1023 o reštrukturalizácii a insolvenčii z komparatívneho pohľadu). Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2023. 64 s. ISBN 978-80-7160-688-8
13. EPAULARD, A., ZAPHA, C. Bankruptcy costs and the design of preventive restructuring procedures. In: Journal of Economic Behavior & Organization [online]. 2022, roč. 196. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jebo.2022.02.001>. ISSN 0167-2681. DOI 10.1016/j.jebo.2022.02.001, s. 229-250
14. FEČÍK, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár [online]. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. Dostupné online: https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrhfxg327mv3gwmjql5us46t214ytsnrul42dax3qmyytgma&refSource=toc#mn3_Zz_1964_40_pf130.1754 s. ISBN 978-80-7400-770-5
15. GYARFAS, J. Preventívna reštrukturalizácia a „klasická“ reštrukturalizácia: Kam skôr? In: Lexforum [online]. 2023. Dostupné online: <https://www.lexforum.sk/753>
16. HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. Hranice využiteľnosti preventívnej reštrukturalizácie a insolvenčnej governance – český a slovenský pohľad. In: Právní rozhledy. 2022, roč. 30, č. 1. ISSN 1210-6410, s. 1-6
17. MACHÁČEK, R. Vybrané praktické otázky zahájení preventívnej reštrukturalizácie. In: Advokátní deník [online]. 2024. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/08/vybrane-prakticke-otazky-zahajeni-preventivni-restrukturalizace/>
18. MAJERNÍČEK, O. Zodpovednosť členov štatutárnych orgánov podľa smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii. In: Súkromné právo [online]. 2021, č. 5. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/zodpovednost-clenov-statutarnych-organov-podla-smernice-o-restrukturalizacii-a-insolvencii.m-2598.html>. ISSN 2453-6504
19. MYŠIČKA, V. a kol. Príručka pre podnikateľov pre preventívnu reštrukturalizáciu a využitie poradenských služieb v tejto oblasti [online]. Bratislava : Ministerstvo hospodárstva SR, 2022. Dostupné online: <https://www.pravnystat.sk/wp-content/uploads/2022/11/02.pdf>
20. SEDLÁČEK, D. Zákon o preventívnej reštrukturalizácii nabyt účinnosti. In: Havel & Partners [online]. 2023. Dostupné online: <https://www.havelpartners.cz/zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-nabyt-ucinnosti/>
21. SCHÖNFELD, J. a kol. Insolvenční praxe: Problémy a výzvy pro léta dvacátá. Praha : C. H. Beck, 2020. 210 s. ISBN 978-80-7400-780-4
22. SCHÖNFELD, J. a kol. 2023: Start preventívnej reštrukturalizácie. Nová šanca pro podnikatele, nebo velký problém pro věřitele? Praha : C. H. Beck, 2023. 216 s. ISBN 978-80-7400-930-3
23. SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M., SMRČKA, L. Financial Characteristics of Pre-Moratorium Companies. In: Politická ekonomie [online]. 2019, roč. 67, č. 5. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.18267/j.polek.1247>. ISSN 2336-8225. DOI 10.18267/j.polek.1247, s. 490-510
24. SCHÖNFELD, J. a kol. Preventívnej reštrukturalizácie: Revoluce v oblasti sanací podnikateľských subjektů. Praha : C. H. Beck, 2021. 265 s. ISBN 978-80-7400-825-2
25. SRHOJ, S. a kol. The impact of delay: Evidence from formal out-of-court restructuring. In: Journal of Corporate Finance [online]. 2023, roč. 78. Dostupné online: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2022.102319>. ISSN 0929-1199. DOI 10.1016/j.jcorpfin.2022.102319
26. VAVŘINA, J. Preventívnej reštrukturalizácie z pohľadu věřitele. In: Advokátní deník [online]. 2024. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2024/03/15/preventivni-restrukturalizace-z-pohledu-veritele/>

27. ŽITŇANSKÁ, L. Zodpovednosť členov štatutárneho orgánu pri hroziacom úpadku podľa smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii. In: Súkromné právo [online]. 2020, č. 2. Dostupné online: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/sukromne-pravo/zodpovednost-clenov-statutarneho-organu-pri-hroziacom-upadku-podla-smernice-o-restrukturalizacii-a-insolvencii.m-1980.html>. ISSN 2453-6504

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

Mgr. Kateřina Hrabánková

Interný doktorand

UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Kováčska 26, P.O.BOX A-45, 040 75 Košice

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

Telefónne číslo: + 421 911 894 815

E-mail: katerina.hrabankova@student.upjs.sk